

The effectiveness of educational and cultural activities provided through virtual space in the community of aid committee

Maleehe Nurasteh
Mehboobeh Suleimanpour Omran

Abstract:

This research was conducted with the aim of investigating the effectiveness of educational and cultural activities provided through virtual space in the community of Imam Khomeini Relief Committee (RA) in North Khorasan province in ۱۴۰۱. In terms of purpose, application, and the method of doing it, the current research is a bit of a comparative causal type (post-event). The size of the statistical population in the quantitative part of this research is ۱۲,۲۰۰ people. The sampling method studied in this research is random sampling. The sample size according to the comparative causal research method was ۶۰ people from the Imam Khomeini Relief Committee (RA) of North Khorasan Province, ۳۰ of them received educational and cultural activities and ۳۰ of them received educational activities. And they have not received culture. The data collection tool was a researcher-made questionnaire on the effectiveness of educational and cultural activities provided through virtual space in the community of Imam Khomeini Relief Committee (RA) in North Khorasan Province in ۱۴۰۱. For statistical analysis, T-test was used to answer the research questions and compare the average of two groups. The findings showed that the educational activities provided through virtual space in the community of Imam Khomeini Relief Committee (RA) in North Khorasan province in ۱۴۰۱ are effective in terms of knowledge, skill, attitude, cultural and social dimensions

Keywords: educational and cultural activities, virtual space, help-seeking community

اثربخشی فعالیت های آموزشی و فرهنگی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد

ملیحه نورسته^۱

محبوبه سلیمانپور عمران^۲

صص ۳۰ - ۴۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۲/۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۴/۷

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی فعالیت های آموزشی و فرهنگی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد استان خراسان شمالی در سال ۱۴۰۱ انجام شده است. پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و روش انجام آن کمی از نوع علی مقایسه ای (پس رویدادی) است. حجم جامعه آماری در بخش کمی در این پژوهش ۱۲۲۰۰ نفر می باشد. روش نمونه گیری مورد مطالعه در این پژوهش به صورت نمونه گیری تصادفی می باشند. حجم نمونه متناسب با روش پژوهش علی مقایسه ای، ۶۰ نفر از مددجویان کمیته امداد بوده است که ۳۰ نفر از آن ها فعالیت های آموزشی و فرهنگی را دریافت کرده اند و ۳۰ نفر از آن ها فعالیت های آموزشی و فرهنگی را دریافت نکرده اند. ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه محقق ساخته اثربخشی فعالیت های آموزشی و فرهنگی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد بود. جهت تجزیه و تحلیل آماری برای پاسخ به سؤال های پژوهش و مقایسه میانگین دو گروه از آزمون T استفاده شد. یافته ها نشان داد فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از لحاظ بعد دانشی، مهارتی، نگرشی، فرهنگی و اجتماعی مؤثر است.

کلیدواژه ها: فعالیت های آموزشی و فرهنگی، فضای مجازی، جامعه مددجویی، کمیته امداد امام خمینی (ره).

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران

^۲ نویسنده مسئول: گروه علوم تربیتی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران

مقدمه

در سال های اخیر موضوع فعالیت های آموزشی جوامع فقیر، مورد توجه ویژه صاحب نظران و دولت ها قرار گرفته است. هدف برنامه های آموزشی کمک به افراد نیازمند است، تا تلاش نمایند بر کاستی هایشان غلبه یابند، جنبه های مثبت زندگیشان را بهبود بخشند، مهارت ها و توانایی هایشان را برای کنترل عاقلانه بر زندگی افزایش داده و آن را در عمل پیاده نمایند (پوتیکا^۳، ۲۰۲۰). در کشور ما یکی از نهادهای تاثیرگذار در زمینه توانمندسازی اقشار ضعیف، کمیته امداد است در سال های اخیر، گفتمان مسلط در این نهاد، گفتمان آموزشی و فرهنگی بوده است. از دیدگاه این نهاد، توانمندسازی، فرایند شناسایی استعدادهای بالقوه مددجویان، شکوفایی و ارتقا این استعدادها، ظرفیت ها و توانایی ها با به کار گرفتن سازوکارهای تشویقی، ترغیبی و ترویجی برای انتخاب مسیری جدید در زندگی و قرار گرفتن در چرخه تولید و کسب و کار غایت نگر و ثمربخش است که نتیجه نهایی آن، خروج آنان از چرخه فقر و رسیدن به خودکفایی و پیوستن به جریان اصلی زندگی است (ولیکانی و ولیعی، ۱۳۹۹: ۱۵۸). فعالیت های آموزشی و فرهنگی در معنای عام به شاخه ای خاص از علوم انسانی مربوط نیست.

فعالیت های آموزشی و فرهنگی در ابتدا به عنوان یک فن در حرفه مددکاری و پزشکی بالینی و به منظور کمک کردن به بیماران جسمی و روحی مورد استفاده قرار گرفت که امروزه با عنوان ارتقای توانایی از آن یاد می شود. بعدها با تکامل علوم و فنون و رشد جهشی آنها در قرون نوزده و بیست، این اندیشه شکل گرفت که انسان های سالم از نظر جسمی و روحی هم الزاماً توانمند نیستند و با ایجاد تغییر در نگرش، روابط بین فردی و گروهی و ساختار سازمانی می توان توانایی های افراد را افزایش داد (مجبوبی و همکاران، ۱۳۹۷: ۴۸). لذا فعالیت های آموزشی و فرهنگی به شکل امروزی و پیشرفته آن طرح و تکامل یافته است. فعالیت های آموزشی و فرهنگی به شکل علمی گامی است به سوی ارتقای توانمندی در جامعه مددجویان کمیته امداد انجام می شود. منظور این است که مددجویان به وسیله چنین رویکردی به سطحی از توسعه برسند که بتوانند بر اساس خواست و انتخاب خود به ارضا نیازهایشان پردازند. فعالیت های آموزشی و فرهنگی از یک سو مستلزم ارائه آموزش ها و مهارت های مفید با رویکرد بازار محور و بر اساس نیازهای جامعه در همه سطوح آموزشی برای جامعه مددجویان می باشد و از سوی دیگر نیازمند شناخت و رفع موانع آن و ایجاد زمینه های مناسب جهت توسعه فعالیت های تولیدی می باشد (بیرقی فرد و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۳۳). نقش کمیته امداد، در برنامه هایی که با قصد ارتقای سطح زندگی مددجویان اجرا می شوند به صورت بالقوه موثر و محوری است. سازمان هایی که می خواهند فعالیت های آموزشی و فرهنگی را در جامعه مددجویان تقویت کنند، نمی توانند آن را تحمیل کنند، زیرا سبب شکست اهداف خواهد شد. بنابراین نقش سازمان هایی مانند کمیته امداد بسیار حساس است. اما گاهی موانع موجود و یا محرومیت از زمینه های ضروری و یا محیط نامساعد مانع از فعلیت یافتن قوای مددجویان می شود که لازم است این وضعیت برطرف شود تا فعلیت توان هایشان تحقق یابد. نکته ضروری اینجاست که میان فعالیت های آموزشی و فرهنگی در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و سیاسی الزاماً رابطه همخطی وجود ندارد. فراهم کردن زمینه های آموزشی و فرهنگی در تولید بیشتر، به معنای توانمند کردن مددجویان

^۳ - Potikha

برای خوداتکایی، تجهیز منابع و عاملیت نیست. اگر چه افزایش مشارکت بیشتر در حوزه اقتصادی شرط لازم برای توانمندسازی ممدجویان است، اما کافی نیست و توجه به همه ابعاد ضروری است (خلاتی، ۱۳۹۴: ۱۰۵).

در جهان امروز، علی رغم پیشرفت در زمینه های مختلف علمی، هنوز بشر نتوانسته مشکل فقر و محرومیت بخش عظیمی از جامعه جهانی را حل نماید. هنوز گروه های مختلفی از مردم؛ از داشتن شغل، مسکن، غذا، بهداشت و محروم هستند. این مسئله متفکران حوزه علوم انسانی و اجتماعی را به سوی ایجاد زمینه های فقرزدایی و کاهش محرومیت سوق داده و سبب شده تا رویکردهای رفاهی از سوی برخی از صاحب نظران به عنوان راه حلی برای کاهش فقر و ایجاد زمینه های توسعه اجتماعی - اقتصادی، ارائه شود (حمزه لو و رحیمی، ۱۳۹۹: ۵). رویکردهای رفاهی، رهیافت هایی هستند که بیشتر تاکید به ارائه خدمات و حمایت های مالی به افراد فرودست جامعه دارد و سعی دارد تا با تقدیم کمک های اولیه به محرومین، رفاه اجتماعی را در سطح جامعه گسترش دهد. از این رو در دهه های اخیر رویکرد توانمندسازی در نقد رویکردهای رفاهی که مبتنی بر ارائه خدمات مالی است و افراد را تبدیل به گیرندگان و مستمری بگیران صرف کمک های اولیه می نماید، ارائه شد. بنا بر تعریف، توانمندسازی به معنای توجه به نیازهای استراتژیک افراد و ارتقای موقعیت اجتماعی، سیاسی و تقویت بنیه اقتصادی آنان است، به نحوی که قادر به بهره گیری از استعداد ها و قابلیت های خود باشند و به انسان های مستقل و فعال در تحول جامعه تبدیل شوند که بدون نیاز به دریافت کمک از هرگونه منبعی امور مربوط به خود و خانواده شان را اداره نمایند. بنابراین توانمندسازی افراد، بویژه اقشار محروم جامعه یکی از مهمترین راه های کاهش فقر و نابرابری اجتماعی در جامعه است (بنی اسد و زبینه، ۱۳۹۸: ۱۵۷).

کمیته امداد به عنوان یکی از بزرگترین نهادهای حمایتی در طی سال های اخیر توانسته با تحت پوشش قرار دادن بیش از ده درصد افراد محروم و آسیب دیده مناطق مختلف کشور (بنا بر آمار اعلام شده در سالنامه آماری کمیته امداد) در جهت فقرزدایی و کاهش نابرابری های اجتماعی اقدامات موثری انجام دهد، با این حال هنوز پدیده فقر در بسیاری از نقاط سرزمینمان به چشم می خورد و این مسئله کارشناسان و برنامه ریزان حوزه مسائل اجتماعی را بر آن داشته تا با ارائه راهکارهایی علمی و عملی در جهت کاهش فقر گام بردارند (محمدی و همکاران ۱۳۹۸: ۸۲). رسانه های جمعی اکنون در دسترس همه انسان ها هستند. دیگر از این پس رسانه ها جزء نیازهای اساسی انسان نوگرایند. جوانان، گروه اثرگذار و قشر حساس جامعه هستند و در چگونه رقم خوردن آینده کشور، نقش مستقیم دارند. فراگیر شدن بهره مندی از اینترنت در ایران و عضویت پررنگ جوانان ایرانی در شبکه های اجتماعی مجازی، ضرورت بررسی اقدامات ویرانگر این شبکه ها را در حوزه باورها و ارزش های دینی دو چندان می کند به همین دلیل پژوهش و برنامه ریزی برای ارتقاء سطح سواد مخاطبین فضاهای مجازی، امری ضروری است (مبینی مقدس و عبد سرمدی، ۱۳۹۳: ۲۵).

در جهان امروز پیشرفت تکنولوژی در زمینه ارتباطات و انتقال اطلاعات باعث به وجود آمدن تعاملات ارتباطی زیادی در سراسر جهان شده است. مشکل مدیریتی در عرصه اینترنت از ابتدای شکل گیری این شبکه تا کنون به صورت معضلی پایدار، ذهن بسیاری از اندیشمندان، سیاستمداران و برنامه ریزان کشورهای مختلف را درگیر کرده است (محبی، ۱۳۹۲: ۴۱). بشر همواره به دنبال کشف پدیده های اطراف و افزایش آگاهی خویش نسبت به آنها بوده است. انسان ها در خلال زندگی، مجبور به انجام فعالیت های مختلفی هستند که بدون شناخت و درک جهان پیرامون خود، امکان پذیر نیست. برای دستیابی به سطح قابل قبولی از شناخت و درک پدیده

ها، به اطلاعات نیاز است و اطلاع یابی، همواره به عنوان یکی از بنیادی ترین نیازهای بشر برای توسعه و پیشرفت مطرح بوده است (عزیزی و امرایی نیا، ۱۳۹۷: ۷۶). یکی از مهمترین راه حل های کاهش مسئله فقر که در بسیاری از کشورهای دنیا نیز اجرا شده، بحث توانمندسازی افراد ناتوان و مددجویان در جامعه است. تاکید بر توانمندسازی مددجویان به دلیل اهداف توسعه ای و نقشی که در تعالی و رشد اقتصادی جوامع دارد، صورت گرفته است. به نظر می رسد که توانمندسازی مددجویان و مشارکت آنان در فرایندهای مختلف زندگی به عنوان یکی از عوامل مهم در اجرای موفقیت آمیز برنامه های مبارزه با فقر تلقی می شود. توانمندسازی به عنوان یکی از راه هایی افزایش بهره وری از استعدادها و توانایی های بالقوه مددجویان، تحت تاثیر عوامل مختلفی نظیر میزان مشارکت و انسجام اجتماعی، سطح آگاهی و اطلاعات افراد و میزان اعتماد اجتماعی است. بنابراین می توان گفت میزان برخورداری مددجویان از این سرمایه ها، در چگونگی و میزان توانمندی وی در جامعه و ارتقاء و بهبود سطح زندگی اجتماعیش نقش موثری دارد. با توجه به مسائل ذکر شده به نظر می رسد، بررسی تاثیر سرمایه های اجتماعی و مولفه های آن در توانمندسازی مددجویان لازم و ضروری است (پرپنچی، ۱۳۹۴: ۶۸). اینترنت عرصه نوینی را برای نشر، تبادل و ارائه اطلاعات فراروی بشر قرار داده است که از بسیاری جهات یک انقلاب عمیق محسوب می شود، انقلاب به آن معنی که به تدریج بنیان های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و تکنولوژیکی جوامع را دگرگون می کند.

در آینده ای نه چندان دور، حجم عمده مبادلات علمی، آموزشی، اقتصادی و بسیاری از فعالیت های جوامع منحصرأ از طریق اینترنت انجام خواهد گرفت شبکه های اجتماعی، یکی از سرویس های مهم اینترنتی است که توجه کاربران زیادی را در سراسر جهان به خود جلب کرده است. مهم ترین مزایای این شبکه ها را می توان انتشار سریع و آزادانه اطلاعات و آموزش دانست که به افزایش قدرت تحلیل و تقویت روحیه انتقادی در سطح جامعه می انجامد (ایوانز^۴، ۲۰۱۰: ۲۳۴). فایده اینترنت در امر آموزش این است که از طریق آن می توان بدون انتظارهای طولانی مدت، بسیاری از اطلاعات را در آن واحد یا در چند ساعت به دست آورد و با توجه به این که این شبکه از اتصال میلیون ها شبکه دیگر تشکیل شده است، دسترسی به این امکانات و بانک های اطلاعاتی آسان تر و سریع تر می شود با عضو شدن کاربران اینترنت در گروه های مجازی علمی و تخصصی، آن ها می توانند در جریان آخرین اطلاعات موجود در رشته های تخصصی خود قرار گیرند؛ زیرا همه ی اعضای در جریان پیام های علمی که توسط یک نفر صادر می شوند قرار دارند. هم اکنون انجام عمل های مهم جراحی به شکل هدایت از راه دور و با شرکت چند متخصص که هر کدام در گوشه ای از دنیا به کار مشغول هستند و می توانند در یک آن ناظر عمل جراحی یا راهنمایی کننده ی آن باشند، در تعدادی از مراکز مجهز درمانی متداول شده است لذا یکی از مناسب ترین راه های تقویت توانمندی های مددجویان آموزش از طریق فضای مجازی خواهد بود (ولیکانی و ولیئی، ۱۳۹۹: ۱۵۷). در نهاد کمیته امداد امام خمینی (ره) که با هدف دستگیری و یاری نمودن محرومان و مستضعفان تشکیل گردیده، این نهاد را بر آن داشته که در برنامه ریزی های مختلف اجتماعی خود، علاوه بر کمک های مادی فعالیت های آموزشی و فرهنگی را مدنظر قرار دهد (طالب زاده، ۱۳۹۵: ۲۸).

ظهور پدیده فقر در خانواده ها موجب آسیب پذیر شدن آنها در برابر انحرافات اجتماعی و اخلاقی شده و لذا مصون سازی خانواده ها در برابر آسیب های اجتماعی از ضرورت های اجتناب ناپذیر در جامعه از سوی کارگزاران فرهنگی کشور است که کمیته امداد

امام خمینی (ره) در اهداف فرهنگی خود به منظور زدودن فقر فرهنگی از خانواده های تحت حمایت و کاهش آثار فرهنگی فقر در جامعه مورد حمایت است (صالحیان. ۱۳۹۴: ۳۵). ولیخانی و ولیئی (۱۳۹۹) نشان دادند حمایت مراکز آموزشی و صنعتگران از مددجویان کارآفرین و توانایی غلبه بر موانع موجود و قابلیت دسترسی مددجویان به منابع مورد نیاز در این مدل به عنوان متغیرهای تعدیل کننده شناسایی شده و در نهایت منجر به : توانمندسازی شغلی و رضایتمندی مددجویان (متغیرهای فردی) و رشد خدمات و بهبود فرآیند کسب و کار و ترویج فرهنگ خوداتکایی (متغیرهای سازمانی) در این مدل گردیده است. این رهنمود امام خمینی (ره) که می فرماید: «کار امداد، مدد به کار است، مدد به حیات است و مدد به زندگی شرافتمندانه است»؛ به خوبی نقشه راه را برای امداد تبیین نموده است که مدد به حیات که می توان آن را امدادگری نامید، در قالب خدمات حمایتی به خوبی انجام می گردد، مدد به کار نیز از طریق طرح های خوداشتغالی و خود کفایی صورت گرفته است، اما هدف غایی که همانا زندگی شرافتمندانه است از طریق توانمندسازی اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، به منظور افزایش اعتماد به نفس، حفظ استقلال توان تصمیم گیری و کرامت انسانی، رضایت از زندگی، تا رسیدن به خوداتکایی و اشتغال و معیشت پایدار، امکان پذیر است (شیرزادی، ۱۳۹۹: ۱۱). برای رسیدن به این مقصود تنها راه توسعه فعالیت های آموزشی و فرهنگی است که امروزه مورد توجه سایر کشورها قرار گرفته و تجارب موفقی هم در این زمینه وجود دارد (پورامیری، ۱۳۹۸: ۲۶). فعالیت های آموزشی و فرهنگی برای سالم سازی خانواده ها را جزء برنامه های مهم خود قرار داده و پس از اقدام به سوادآموزی خانواده ها نسبت به آموزش های اعتقادی، اخلاقی، احکام، بهداشت و بهداشت روان، مهارت های آنان را افزایش داده و به سالم سازی خانواده ها کمک می نماید.

از ابتدا هدف از اجرای طرح نظام جامع آموزشی و تربیتی خانواده در کمیته امداد، تحکیم بنیان و توانمندسازی فکری و فرهنگی تحت حمایت قرار گرفته است (آئین نامه اجرایی طرح آموزش خانواده کمیته امداد امام خمینی (ره)، ۱۳۹۹: ۴). افروزنیا و همکاران (۱۴۰۱) مدل خلق نوآوری اجتماعی در کمیته امداد با سه مقوله کلان تسهیل کننده های محیطی نوآوری اجتماعی، خلق نوآوری اجتماعی و توسعه اجتماعی و با محوریت مقوله خلق نوآوری اجتماعی شناسایی نمودند. آذرکیش (۱۴۰۰) دریافتند تسهیلات اشتغال زایی تخصیصی کمیته امداد بر توسعه (مالی، حمایتی، آموزشی و ارتباطی) کسب و کارهای کوچک تاثیر مثبت و معنی داری دارد و همچنین تسهیلات اشتغال زایی و توسعه کسب و کارهای کوچک تخصیصی کمیته امداد از وضعیت مناسبی برخوردار می باشد. تسهیلات اشتغال زایی تخصیصی کمیته امداد بر توسعه کسب و کارهای کوچک تاثیر مثبت داشته و زمینه اشتغال بهتر را فراهم خواهد کرد. حاجی کتابی تلک آبادی (۱۴۰۰) نشان داد بین رضایتمندی کارمندان از آموزش الکترونیک با امتیاز بهره وری سازمانی، یک همبستگی مستقیم و معنا دار به میزان ۰.۸۲ وجود دارد که این میزان همبستگی در حد مطلوب می باشد. لذا به نظر می رسد افزایش رضایتمندی پرسنل در خصوص آموزش ها و باز آموزی ها می تواند منجر به بهبود بهره وری سازمانی بیانجامد. دریکوند و گلرد (۱۴۰۰)، مفهوم خودکفایی و اشتغال به عنوان پدیده محوری انتخاب شد. شرایط علی در قالب دودسته عوامل محیطی و سازمانی جای گرفتند و شش مقوله اصلی شامل قابلیت های سازمان، اقدامات حوزه بازاریابی، اقدامات حوزه تجاری، اقدامات حوزه اجتماعی، اقدامات حوزه طراحی و پیشنهاد شغل، اقدامات حوزه مشاوره شغلی، ضمانت سهل الوصول برای مددجو، راهبری شغلی و عوامل محیطی به عنوان راهبرد انتخاب شدند. عوامل مداخله گر در دودسته تقویت کننده و تضعیف کننده شناسایی شدند.

استراتژی سازمان، سیاست های اجرایی اشتغال کمیته امداد، برنامه ها و اقدامات مدیریتی، برنامه های آموزش شغلی، ثبات مدیریت و برون سپاری به عنوان عوامل زمینه و بستر ساز کارآفرینی اجتماعی سازمانی تعیین شدند در نهایت پیامدهای کارآفرینی اجتماعی سازمانی در سه سطح خرد، میانی و کلان تعیین شدند. ولیخانی و ولیئی (۱۳۹۹) نشان داد که گرایش به ریسک پذیری مددجویان و نیاز به استقلال و موفقیت و انگیزه طلبی آنها (متغیرهای فردی) و همچنین نیازسنجی فعالیتهای کارآفرینی و هدفمندی نیازها و حمایت مدیریت و فرهنگ کارآفرینی (متغیرهای سازمانی) به عنوان مهمترین عوامل اثرگذار مورد تایید قرار گرفتند و علاوه بر آن : حمایت مراکز آموزشی و صنعتگران از مددجویان کارآفرین و توانایی غلبه بر موانع موجود و قابلیت دسترسی مددجویان به منابع مورد نیاز در این مدل به عنوان متغیرهای تعدیل کننده شناسایی شده و در نهایت منجر به : توانمندسازی شغلی و رضایتمندی مددجویان و رشد خدمات و بهبود فرآیند کسب و کار و ترویج فرهنگ خوداتکایی (متغیرهای سازمانی) در این مدل گردیده است. شکور و همکاران (۱۳۹۵) یافته ها حاکی از آن است که پاسخگویان از نظر پارامترهای اقتصادی و اجتماعی هنوز خود را فقیر می دانند و تنها از نظر پارامتر فرهنگی خود را فقیر ندانسته اند. به طوری که بین مولفه های اقتصادی دریافت مستمری و متوسط درآمد ماهیانه خانوار با کاهش فقر روستائیان مورد بررسی رابطه معنادار وجود داشته روابط بین مولفه های فرهنگی و کاهش فقر، تنها بین آموزش های کمیته امداد و کاهش فقر رابطه معناداری برقرار بوده و مولفه سطح تحصیلات با کاهش فقر ارتباط معناداری نداشت. می توان بیان کرد که کمیته امداد اگرچه تاحدودی توانسته در برخی از شاخص های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی زمینه های رشد را در بین روستائیان تحت پوشش فراهم آورد، ولی نتوانسته فقر در بین آنان را به طور محسوسی کاهش داده و یا از بین ببرد. قنبری و همکاران (۱۳۹۵) نشان داد که بار عاملی هر یک از مولفه های اشتغال پایدار شامل امنیت شغلی ۰/۸۸، اقتصاد و درآمد ۰/۸۱، تثبیت جمعیت ۰/۴۷، توانمندی شغلی ۰/۵، کیفیت اشتغال ۰/۷۸، رضایت از وام ۰/۵، توسعه شغل های جدید ۰/۶۳ و متنوع سازی فعالیت ها ۰/۹۴ در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد که گویای نقش موثر کمیته امداد در توسعه هر یک از این ابعاد و در نتیجه توسعه اشتغال در منطقه است.

پرپنچی (۱۳۹۴) دریافتند در میان مولفه های متغیر وابسته (میزان توانمندسازی)، میزان تاثیر گذاری مشارکت اجتماعی بر توانمندسازی در بیش ترین حد و روابط اجتماعی در کمترین حد بوده است و در نهایت می توان تاثیر گذاری سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی را با ترکیب ابعاد چهارگانه مورد نظر این پژوهش، پذیرفت. کیانیان و همکاران (۱۳۹۳) نشان داد توانمندی آموزشی ۱۵۹ (۶۳/۵٪) نفر از کارکنان مراکز بهداشتی در حد خوب و قابل قبول قرار دارد و بین توانمندی آموزشی کارکنان با مشخصات فردی آن ها نظیر سابقه کار، سن، مدرک تحصیلی، وضعیت استخدامی و میزان رضایتی که کارکنان از شغل خود داشتند، اختلاف معناداری وجود داشت؛ همچنین بین دوره هایی که کارکنان جهت ارتقای سطح علمی خود گذرانده بودند و کارگاه های آموزشی مبنی بر ارتقای مهارت های آموزشی با توانمندی آموزشی آن ها اختلاف معناداری دیده شد اگرچه توانمندی آموزشی کارکنان مراکز بهداشتی درمانی در حد خوب و عالی می باشد اما وضعیت توانمندی در حیطه های مهارت های حین آموزش و توسعه و نحوه عملکرد و مسوولیت حرفه ای رضایت بخش نیست. نتایج مطالعه حاضر داده های مناسب در زمینه توانمندی آموزشی کارکنان را برای مدیران مراکز بهداشتی و درمانی فراهم نموده است.. ناصری و سالارزهی (۱۳۹۱) نشان می دهند که بخشی از خدمات ارائه شده توسط کمیته امداد که در قالب دو بخش خدمات مالی و خدمات آموزشی ارائه می شوند مانند وام خوداشتغالی، اعتبارات خرد،

مستمری موردی و آموزش خانواده بر توانمندسازی زنان سرپرست خانوار تاثیر دارند، اما برگزاری کلاس های آموزشی مهارت های فنی و حرفه ای و نهضت سوادآموزی بر توانمندسازی این زنان تاثیر ندارد.

لی بان^۵ و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد ارائه حمایت های مالی دولت به نیازمندان بر توسعه کسب و کارهای کوچک برای نیازمندان در جامعه تاثیر مثبت داشته و موجب ایجاد و توسعه اشتغال در جامعه شده است الیس^۶ (۲۰۲۰) نشان داد عملکرد دولت در بیشتر خدمات ارائه دهنده در سطح بالا و قابل قبولی بوده است، میزان رضایتمندی از خدمات ارائه شده در سازمان مناسب ارزیابی گردیده و تفاوت معناداری بین میزان رضایتمندی از خدمات دولت، میزان گذران اوقات فراغت، کیفیت زندگی نیازمندان وجود دارد. کارمالن^۷ (۲۰۲۰) نشان داد حمایت های مالی دولت بر وضعیت اقتصادی خانوارهای تحت پوشش بیمه بیکاری تاثیر معنی داری داشته است، اما این حمایت ها بر وضعیت درآمد و مسکن خانوارهای تحت پوشش بیمه بیکاری تاثیر معنی داری نداشته است. اندرسون^۸ (۲۰۱۹) نشان داد آموزش های توانمندسازی اشتغال در موفقیت مالی در مهاجران بدون شغل مؤثر بوده است. گایلز^۹ (۲۰۱۸) نشان داد از طریق آموزش مجازی به مشاغل کوچک می توان توانمندی آن ها را در جهت عملکرد موفق تر ارتقا داد. زارت^{۱۰} (۲۰۱۸) نشان داد آموزش به وسیله تلفن همراه در توانمند سازی مؤسسات خدمات رسانی به نیازمندان مؤثر بوده اند. داگلاس^{۱۱} (۲۰۱۶) نشان داد آموزش هایی که نیازمندان دریافت می کنند با امکان موفقیت بیشتر آن ها در زمینه شغلی ارتباط دارد. کامیکس^{۱۲} (۲۰۱۵) نشان داد آموزش های محیط مجازی در افزایش مهارت های نیازمندان به شغل و پول مؤثر است. زارات^{۱۳} (۲۰۲۰) نشان دادند آموزش به افراد بی خانمان در جهت ایجاد اشتغال مفید در جامعه موفق بوده است همچنین گایلز^{۱۴} (۲۰۱۸) دریافتند از طریق آموزش مجازی به مشاغل کوچک می توان توانمندی آن ها را در جهت عملکرد موفق تر ارتقا داد. چه بسا برنامه ها و فعالیت های متعددی برای تحقق اهداف کمیته امداد اجرا و پیاده سازی شده باشند ولی پس از بررسی و ارزشیابی اثربخشی آن ها، به خاتمه برنامه ها و فعالیت ها رأی داده شده و بسیاری منابع در این رابطه به هدر رفته است. سنجش اثر بخشی برنامه ها از این حیثه نیز اهمیت دارد که علاوه بر سنجش میزان تحقق اهداف، به نقاط قوت و ضعف برنامه ها نیز می توان دست یافت که با تقویت نقاط قوت و اصلاح نقاط ضعف سعی در تحقق هر چه بیشتر اهداف کمیته امداد داشت (ماندی زاده، ۱۳۹۸: ۲۱).

با توجه به تاکید دولت در برنامه پنجم توسعه کشور مبنی بر توانمندسازی و خروج سالانه ۱۰ درصد از افراد دارای قابلیت بازتوانی از چرخه حمایت، می بایست آموزش کارآفرینی به افراد محروم و فقیر جامعه، جهت اجرای عدالت و کاهش فقر مورد توجه روز افزون دولتمردان قرار گیرد فقرا عموماً از استعداد و توانمندی های بالقوه خوبی برخوردارند که زیر خاکستر فقر پنهان مانده اند. این افراد کسانی هستند که به دلایل مختلف به فقر ناخواسته گرفتار شده اند. بنابراین فراهم نمودن بستر راه اندازی کسب و کار به

^۵ - Li Ban^۶ - Eliss^۷ - Karmalen^۸ - Anderson^۹ - Gayles^{۱۰} - Zaret^{۱۱} - Daglas^{۱۲} - Comeaux^{۱۳} - Zararett^{۱۴} - Gayles

عنوان بازوی توانمند مبارزه با فقر موجب خرید و فروش کالا، تولید یا عرضه خدمات به منظور به دست آوردن سود خواهد شد کمیته امداد نیز این راهکار را در سرلوحه برنامه های خود قرار داده و مصمم می باشد تا کمبود مخارج مددجویان را از طریق شناسایی استعدادهای نهفته آنان و تلاش در جهت ترویج و توسعه فرهنگ کارآفرینی و در نتیجه تأمین مخارج آنان بواسطه کار و تلاش خودشان انجام دهد ۲۵۵ خانوار با جمعیتی حدود ۱۱۲ هزار نفر در استان خراسان شمالی زیر پوشش خدمات حمایتی کمیته هستند. آموزش دادن در اولویت برنامه های کمیته امداد قرار داده شده است این آموزش ها محتمل بر مجموعه ای از برنامه های ابزاری مناسب و در دسترس برای پرورش جنبه ها و استعدادهای مورد نیاز جوامع جهت حفظ حرمت و شأن اجتماعی خویش مهم در نظر گرفته می شود. نوع و نحوه ارائه اثر بخش موضوعات آموزشی به نحوی باید انتخاب شود که نه تنها باعث اتلاف وقت نگردد بلکه مقدمات تربیت افرادی توانمند جهت تحقق اهداف کمیته امداد را فراهم نماید. با بررسی مزایا و ابعاد مختلف ایجاد اشتغال در بین نیازمندان جامعه، ایجاد فضای مناسب برای انجام فعالیت های مختلف کسب و کار در توانمندسازی افراد نقش بسزایی ایفاء می نماید. آموزش و ارتقاء سطح آگاهی های افراد نیازمند از طریق افزایش توان فکری، مهارت های زندگی، مهارت های اجتماعی و مهارت های کسب و کار آنها افزایش توان اقتصادی افراد و خانواده های مستعد تا مرز خودکفائی آنها به نحوی که آثار فقر و محرومیت از زندگی فردی و خانوادگی که سایه سرپرست بر سر خویش ندارند و بایست تکفل چندین نفر را نیز بر دوش خویش بگیرند و همین شاید باعث ارتقای توانمندی و در نتیجه رفع سایه محرومیت و در نهایت استقلال و زندگی مناسب در جامعه مددجویان شود. با توجه به مطالب فوق پژوهشگر به دنبال پاسخ به این پرسش است که آیا فعالیت های آموزشی و فرهنگی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد استان خراسان شمالی در سال ۱۴۰۱ مؤثر است؟

روش تحقیق

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و روش انجام آن کمی از نوع علی مقایسه ای (پس رویدادی) است. جامعه آماری به مجموعه افراد، اشیاء و یا به طور کلی پدیده هایی اطلاق می شود که پژوهشگر می تواند نتیجه مطالعه خود را به کلیه آنها تعمیم دهد. برای اجرای پرسشنامه، آزمون و مداخلات آموزشی لازم است، به طریقی به اطلاعات مورد نظر دست یافته شود. برای این منظور، جامعه آماری را مددجویان کمیته امداد استان خراسان شمالی که در فعالیت های آموزشی و فرهنگی ارائه شده از طریق فضای مجازی شرکت داشته اند، تشکیل می دهد. حجم جامعه آماری در بخش کمی در این پژوهش ۱۲۲۰۰ نفر می باشد. روش نمونه گیری مورد مطالعه در این پژوهش به صورت نمونه گیری تصادفی می باشند. حجم نمونه متناسب با روش پژوهش علی مقایسه ای، ۶۰ نفر از مددجویان کمیته امداد استان خراسان شمالی بوده است که ۳۰ نفر از آن ها فعالیت های آموزشی و فرهنگی را دریافت کرده اند و ۳۰ نفر از آن ها فعالیت های آموزشی و فرهنگی را دریافت نکرده اند. جهت گردآوری اطلاعات از مطالعات کتابخانه ای به روش فیش برداری و پرسشنامه استفاده شده است ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه محقق ساخته اثربخشی فعالیت های آموزشی و فرهنگی ارائه شده در جامعه مددجویی کمیته امداد استان خراسان شمالی در سال ۱۴۰۱ بود که این پرسشنامه از بررسی مبانی نظری تحقیق و موارد شناسایی شده در پژوهش ها و نظریه های مختلف ساخته شد. این پرسشنامه دارای ۲۰ سؤال است و ابعاد حوزه مذهبی، حوزه کارآفرینی، حوزه خانواده و فرزندپروری و حوزه مهارتی را می سنجد بر اساس مؤلفه های شناسایی شده مدل مناسب ارائه شد. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده نحوه نمره گذاری آن به صورت مقیاس ۵

گزینه ای لیکرت است و از خیلی زیاد با نمره ۵ تا خیلی کم با نمره ۱ نمره گذاری شده است. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه توسط ۱۰ نفر از اساتید و خبرگان بررسی و تأیید شد و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ محاسبه شد. با توجه به سوالات پژوهش از روش های آمار توصیفی و استنباطی استفاده می شود. برای توصیف داده ها از شاخص مرکزی و پراکندگی مانند میانگین، انحراف معیار استفاده شد همچنین برای بررسی نرمال بودن داده ها از آزمون کالموگروف اسمیرنف استفاده شد و برای پاسخ به سؤال های پژوهش و مقایسه میانگین دو گروه از آزمون T استفاده شد.

یافته ها

میانگین همه گویه های فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد استان خراسان شمالی در سال ۱۴۰۱ در گروه ۱ (کسانی که آموزش ندیده اند) پایین تر از ۳ بوده است و میانگین همه گویه های فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی استان خراسان شمالی در سال ۱۴۰۱ در گروه ۲ (کسانی که آموزش دیده اند) بالاتر از حد متوسط ۳ بوده است. طبق اطلاعات جدول ۱ ملاحظه می شود که سطح معنی داری هر چهار مؤلفه پرسشنامه (حوزه مذهبی، حوزه کارآفرینی، حوزه خانواده و فرزندپروری و حوزه مهارتی) از ۰/۰۵ بزرگ تر است. بنابراین توزیع پراکندگی نمرات هر چهار مؤلفه پرسشنامه، نرمال می باشد.

جدول ۱- نتایج آزمون کالموگروف- اسمیرنف برای توزیع نرمال بودن توزیع نمرات

متغیر	تعداد	آزمون Z کالموگروف- اسمیرنف	سطح معنی داری
حوزه مذهبی	۶۰	۱/۵۵	۰/۰۵۹
حوزه کارآفرینی	۶۰	۱/۷۱	۰/۰۶۴
حوزه خانواده و فرزندپروری	۶۰	۱/۵۲	۰/۰۶۰
حوزه مهارتی	۶۰	۱/۶۳	۰/۰۶۹

سؤال اول: آیا فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه مذهبی مؤثر است؟ جهت بررسی تأثیر فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد استان خراسان شمالی در سال ۱۴۰۱ از حوزه مذهبی از آزمون T استفاده شد و نتایج طبق جدول ۲- می باشد.

جدول ۲-برآورد میانگین و درصد و انحراف معیار حوزه مذهبی

شاخص ها	آماره تی	درجه آزادی	P- مقدار	تفاوت میانگین	در ۹۵ درصد اطمینان
---------	----------	------------	----------	---------------	--------------------

مؤلفه				حد پایین	حد بالا
حوزه مذهبی	۱۶/۶۸	۵۹	۰/۰۰۱	۰/۸۶	۱/۳۶

چنانچه در جدول ۲ مشاهده می شود اختلاف میانگین بین دو گروه ۰/۸۶ بوده است. همچنین مقدار t ، ۱۶/۶۸ به دست آمده است و سطح معنی داری به دست آمده ($\text{sig} < ۰/۰۵$) نشان می دهد که از دیدگاه مددجویان فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد استان خراسان شمالی در سال ۱۴۰۱ از حوزه مذهبی اثربخش بوده است.

سؤال دوم: آیا فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه کارآفرینی مؤثر است؟ جهت بررسی تأثیر فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه کارآفرینی از آزمون T استفاده شد و نتایج طبق جدول ۳ می باشد.

جدول ۳ برآورد میانگین و درصد و انحراف معیار حوزه کارآفرینی

مؤلفه	شاخص ها	آماره تی	درجه آزادی	P-مقدار	تفاوت میانگین	در ۹۵ درصد اطمینان	
						حد پایین	حد بالا
حوزه کارآفرینی		۱۵/۹۸	۵۹	۰/۰۰۱	۰/۹۵	۰/۴۸	۱/۳۲

چنانچه در جدول ۳ مشاهده می شود اختلاف میانگین بین دو گروه ۰/۹۵ بوده است. همچنین مقدار t ، ۱۵/۹۸ به دست آمده است و سطح معنی داری به دست آمده ($\text{sig} < ۰/۰۵$) نشان می دهد که از دیدگاه مددجویان فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد استان خراسان شمالی در سال ۱۴۰۱ از حوزه کارآفرینی اثربخش بوده است.

سؤال سوم: آیا فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه خانواده و فرزندپروری مؤثر است؟ جهت بررسی تأثیر فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه خانواده و فرزندپروری از آزمون T استفاده شد و نتایج طبق جدول ۴- می باشد.

جدول ۴-: برآورد میانگین و درصد و انحراف معیار حوزه خانواده و فرزندپروری

مؤلفه	شاخص ها	آماره تی	P-مقدار	در ۹۵ درصد اطمینان
-------	---------	----------	---------	--------------------

مؤلفه	درجه آزادی	تفاوت میانگین	حد پایین	حد بالا
حوزه خانواده و فرزند پروری	۱۵/۰۹	۰/۶۱	۰/۲۶	۱/۳۹

چنانچه در جدول ۴- مشاهده می شود اختلاف میانگین بین دو گروه ۰/۶۱ بوده است. همچنین مقدار t ، ۱۵/۰۹ به دست آمده است و سطح معنی داری به دست آمده ($\text{sig} < ۰/۰۵$) نشان می دهد که از دیدگاه مددجویان فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه خانواده و فرزندپروری اثربخش بوده است.

سؤال چهارم: آیا فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه مهارتی مؤثر است؟ جهت بررسی تأثیر فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد استان خراسان شمالی در سال ۱۴۰۱ از حوزه مهارتی از آزمون T استفاده شد

جدول ۵ برآورد میانگین و درصد و انحراف معیار حوزه مهارتی

مؤلفه	آماره تی	درجه آزادی	P- مقدار	تفاوت میانگین	در ۹۵ درصد اطمینان	
					حد پایین	حد بالا
حوزه مهارتی	۱۶/۹۵	۵۹	۰/۰۰۱	۰/۷۸	۰/۴۸	۱/۳۴

چنانچه در جدول ۵ مشاهده می شود اختلاف میانگین بین دو گروه ۰/۷۸ بوده است. همچنین مقدار t ، ۱۶/۹۵ به دست آمده است و سطح معنی داری به دست آمده ($\text{sig} < ۰/۰۵$) نشان می دهد که از دیدگاه مددجویان فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه مهارتی اثربخش بوده است.

بحث و نتیجه گیری

سؤال اول: آیا فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه مذهبی مؤثر است؟ نتایج نشان می دهد که از دیدگاه مددجویان فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه مذهبی اثربخش بوده است.

سؤال دوم: آیا فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد امام از حوزه کارآفرینی مؤثر است؟ نتایج نشان می دهد که از دیدگاه مددجویان فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه کارآفرینی اثربخش بوده است.

سؤال سوم: آیا فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه خانواده و فرزندپروری مؤثر است؟ نتایج نشان می دهد که از دیدگاه مددجویان فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه خانواده و فرزندپروری اثربخش بوده است.

سؤال چهارم: آیا فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه مهارتی مؤثر است؟ نتایج نشان می دهد که از دیدگاه مددجویان فعالیت های آموزشی ارائه شده از طریق فضای مجازی در جامعه مددجویی کمیته امداد از حوزه مهارتی اثربخش بوده است. توانمندسازی و ایجاد اولویت های اقتصادی برای کسب و کارهای متوسط بستری مناسب برای اشتغال و توسعه اقتصادی و اجتماعی هر جامعه ای است. در این پژوهش با ارائه اهداف، اهمیت و اشراف کامل برخی مدل های اجرا شده توانمندسازی اقتصادی به روش پیمایشی مدل اجرایی توانمندسازی و ایجاد اولویتهای اقتصادی کسب و کارهای متوسط کشاورزی مددجویان مورد حمایت کمیته امداد مورد بررسی قرار گرفت. به سبب وجود نرخ بالای بیکاری در سطح جامعه، ایجاد شغل یکی از اولویت های سیاسی دولت و جامعه شده است. اهمیت ایجاد شغل و حتی تخریب شغل در هر اقتصاد را نمی توان نادیده گرفت. با وجود اقدامات کمیته امداد در زمینه های گوناگون، این نهاد در خودکفا کردن مددجویان به صورت موفق عمل نکرده است. بنابراین، در راستای اعطای تسهیلات به مددجویان تحت پوشش باید هر گونه برنامه ریزی در متناسب با شرایط و توانایی جسمی و روحی افراد تحت پوشش صورت بگیرد (آذرکیش، ۱۴۰۰). کسب و کارها بویژه در ایجاد فرصت های شغلی با سرمایه گذاری های پایین، توسعه های منطقه ای، توسعه های سازمانی شرکت های متکی بر اصول تکنولوژی، نوآوری محصولات و ایجاد روش های نوین، اهمیت بسزایی دارند.

نگاهی به نظام اقتصادی- اجتماعی در بسیاری از کشورهای پیشرفته و نو توسعه یافته ها نشان می دهد که ایجاد و حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط یکی از اولویت های اساسی در برنامه های توسعه اقتصادی این کشورهاست. این بنگاه های اقتصادی با وجود آنکه به سرمایه گذاری کمتری نیاز دارند، بازدهی بیشتری داشته و در ایجاد اشتغال، ایجاد بستر مناسب برای نوآوری و اختراعات و افزایش صادرات این کشورها، نقشی مهم دارند. در بسیاری از کشورها این بنگاه ها، تامین کنندگان اصلی اشتغال تازه، مهد تحول و نوآوری و پیشرو در ابداع فناوری های نوین بوده اند. از سوی دیگر این کسب و کارها به دلیل ویژگی های منحصر به فرد خود می توانند از جاذبه های فراوانی برای بخش خصوصی برخوردار باشند، که این امر بسته به شرایط داخلی اقتصادی کشورها قوانین و سیاست های حمایتی در کشورهای گوناگون به عنوان الگویی موفق برای توانمند سازی علمی و صنعتی معرفی شده است (دریکوند و گلرد، ۱۴۰۰). در همین راستا امروزه اصلاحات اقتصادی از نوع تشکیل و راه اندازی کسب و کارهای کوچک و متوسط در بسیاری از کشورها بویژه کشورهای در حال توسعه به عنوان یک رویکرد راهبردی بشمار می رود و لزوم تغییر نقش دولت، توانمندسازی بخش خصوصی، رقابت پذیری اقتصاد و تعامل با قواعد جهانی سازی و ... سیاست گذاری های مبتنی بر آزادسازی

اقتصاد و تقویت بخش خصوصی را برای توسعه فعالیتهای اقتصادی ضرورت می بخشد. ایجاد و حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط یکی از اولویت های اساسی در برنامه های توسعه اقتصادی در بسیاری از کشورهای پیشرفته و در حال توسعه می باشد. بنگاه های اقتصادی کوچک و متوسط در ایجاد اشتغال و فراهم کردن بستر مناسب برای نوآوری نقشی مهم دارند. این قبیل از کسب و کارها از انعطاف پذیری بیشتری برخوردارند و کارآفرینی و خلاقیت بیشتری در آنها صورت می پذیرد. به بیان دیگر، کسب و کارهای کوچک و متوسط راحت تر می توانند خود را با تغییرات پرشتاب محیطی منطبق کرده و نسبت به عوامل اقتصادی و سیاسی سریعتر واکنش نشان دهند و ریسک کمتری را نسبت به شرکت های بزرگ متحمل می شوند.

نتایج حاصل از این پژوهش با نتایج حاصل از پژوهش های افروزی و همکاران (۱۴۰۱)، اکبری (۱۴۰۱)، آذرکیش (۱۴۰۰)، حاجی کتابی تلک آبادی (۱۴۰۰)، دریکوند و گلرد (۱۴۰۰)، ولیخانی و ولیی (۱۳۹۹)، مارسنون^{۱۵} و همکاران (۲۰۲۲)، لی بان^{۱۶} و همکاران (۲۰۲۲) و الیس^{۱۷} (۲۰۲۰) منطبق است. سیاست های اجرایی اشتغال کمیته امداد، برنامه ها و اقدامات مدیریتی، برنامه های آموزش شغلی، ثبات مدیریت، برون سپاری برنامه ها تعیین شدند توجه به پیامدهای حاصل از دستیابی به کارآفرینی اجتماعی سازمانی امری مهم بوده است که بررسی و تعیین آن از مهمترین عوامل برای تحریک و تهییج مدیران در راستای تصمیم گیری به منظور پیاده سازی رویکرد بالا است. در پژوهش بالا پیامدهای حاصل از پیاده سازی کارآفرینی اجتماعی سازمانی جای گرفتند. ازجمله پیامدهای سطح خرد می توان به تمایل به کسب مهارت مشخص، افزایش شادابی و سلامت مددجویان، تمایل به انجام کارهای داوطلبانه، تعیین ارزش های زندگی، تمایل به کسب تجربه های جدید، تقویت انگیزه مددجویان، افزایش رضایت شغلی، مددجویان، تقویت روحیه، استقلال عمل و مسئولیت پذیری مددجویان، استقلال اقتصادی مددجو اشاره داشت (حاجی کتابی تلک آبادی، ۱۴۰۰).

همچنین پیامدهای سطح میانی؛ بازسازی استراتژی اشتغال و کارآفرینی کمیته امداد، استقرار نظام نیازسنجی و توان سنجی در سازمان کارآفرین، اجتماعی (کمیته امداد)، دستیابی به تعهد سازمانی، ایجاد زیرساخت های فرهنگی کارآفرینی اجتماعی، افزایش مشارکت و همکاری درون سازمانی، افزایش تعلق و تعهد سازمانی و پیامدهای سطح کلان؛ بهبود تصویر سازمان (کمیته امداد)، استقرار استانداردهای اجتماعی مالی در جامعه هدف، ایجاد اعتبار برای کمیته امداد، رشد کمیته امداد، هوشمندی محیطی سازمان، بهبود کیفیت خدمات کمیته امداد، افزایش رضایت مددجویان از سازمان، افزایش مسئولیت پذیری و پاسخگویی کارکنان سازمان، افزایش سطح رفاه اجتماعی، توانمندسازی و کاهش فقر پیشبینی شدند. کلیدی ترین وظیفه مدیران سازمان هایی همچون کمیته امداد، سبب توجه همه جانبه به فرایند خودکفائی و اشتغال شده است که علاوه بر آشکارسازی جنبه هایی پنهان از این مهم، سبب تجمع شاخص های پراکنده پژوهش های مختلف در قالب مدلی جامع و بومی شده است (دریکوند و گلرد، ۱۴۰۰). در این زمینه پیشنهاد می شود در برگزاری دوره های آموزشی ویژه مددجویان کمیته امداد استان خراسان شمالی از پتانسیل و توانمندی های خود مددجویان بهره گرفته شود. با توجه به اهمیت تحصیل فرزندان مددجویان و اهمیت آینده ساز بودن فرزندان در زمینه تحصیلی

^{۱۵} - Manson^{۱۶} - Li Ban^{۱۷} - Eliss

امکانات بیشتری در اختیار فرزندان (دانش آموزان) مددجویان کمیته امداد استان خراسان شمالی قرار گیرد. از طریق هماهنگی با بانک ها و مؤسسات مالی ویژه اشتغال زایی، با ضمانت مددجویان کمیته امداد استان خراسان شمالی، وام اشتغال زایی در اختیار مددجویان قرار گیرد. از طریق هماهنگی با شرکت های بیمه، بیمه بهداشتی و سلامتی با کمک هزینه کمیته امداد در اختیار مددجویان قرار گیرد. جهت تقویت بعد مذهبی مددجویان از طریق جذب حمایت مالی خیرین، در مناسبت های مذهبی، مراسم های مذهبی همراه با اطعام ویژه مددجویان برگزار شود. با توجه به اینکه آموزش های مجازی می تواند تأثیر مناسبی بر آموزش مددجویان داشته باشد، بسته های آموزشی مناسب از طریق تشکیل گروه های اجتماعی مجازی به مددجویان ارائه شود.

References:

Afrozenia, Ali; Jandaghi, Gholamreza; Zarei Matin, Hassan and Morshedi Estehbanati, Seyyed Mahdi (۱۴۰۱). Presenting the creation model of social innovation in the Imam Khomeini Relief Committee (RA) with the classical foundation's data theory approach. *Journal of Public Management Research*, ۵۶. ۱-۲۳

Azizi, Nematullah and Amraei Nia, Mozhgan (۲۰۱۷). Analysis of lived experiences of women prisoners in Sanandaj city from technical and vocational training in prison. *Skill Education Quarterly*, ۲۳. ۷۳-۹۱.

Bani Asad, Reza and Zibande, Hossein (۲۰۱۸). Challenges and solutions of exploiting the capacities of virtual space in the promotion and development of religious education. *International Interdisciplinary Journal*, ۱۸. ۱۵۵-۱۷۸.

Birghi Fard, A. Karger, F. Salari. p. and Kargar, M. (۲۰۱۹). Student educational network

Derikund, Alireza and Gelard, Parvaneh (۱۴۰۰). Organizational social entrepreneurship model design: a qualitative research based on foundational data theory. *Entrepreneurship Development Quarterly*, ۱۴(۴). ۶۱۹-۶۳۸

Douglas, Simeon (۲۰۱۶). Examining the relationship between the education that the needy receive and the possibility of their greater success in the field of employment. *Sports and Sports Research Quarterly*, ۸۷(۳). ۲۲۱-۲۲۹.

Evans, I.N. (۲۰۱۰). Liberation theology, empowerment theory and social work practice with international social work under oppression, pp: ۲۳۴-۲۳۵.

Executive Regulations of Imam Khomeini Relief Committee's Family Education Plan (۲۰۱۹). Methodology for the comprehensive educational and training system plan of the Imam Khomeini (RA) relief committee in ۲۰۱۹

Ghanbari, Yusuf; Nouri, Razieh and Ghafoorzadeh, Hossein (۲۰۱۶). Evaluation of the role of the Imam Khomeini Relief Committee in the development of sustainable rural employment. *Quarterly Journal of Islamic Economics*, ۶۴. ۱۱۷-۱۴۶.

Giles, Joy Gaston; Crandall, Rebecca; Maureen, Shauna. (۲۰۱۸). The effect of mobile education on the empowerment of institutions to provide services to the needy. *Journal of International Migration and Integration*. ۲۰. ۸۵۱-۸۶۸.

Hamze Lo, Zahra and Saada Rahimi, Saman (۲۰۱۹). Investigating the quality of teaching and learning in happy cyberspace from the perspective of primary school students in the second semester of the academic year ۲۰۱۸-۲۰۱۹. *Journal of new developments in psychology*. Number ۲۹. ۱-۱۴

Kayanian, Tektem; Zare, Massoud; Ilderabadi, Ishaq; Karimi Munghi, Hossein and Saber, Saman (۲۰۱۳). Examining the educational capability of health care center employees in training patients and clients. *Journal of Nursing Education*, ۳(۱). ۵۱-۶۰.

Mandizadeh, Marjan (۲۰۱۸). The role of poverty alleviation policies and the motivation of the poor in getting out of poverty: a case study of the aid of the Imam Khomeini (RA) relief committee in Sohr and Firuzan districts of Isfahan. Master thesis of Isfahan University, Faculty of Administrative Sciences and Economics.

Mohammadi, Alireza; Amar, Timur and Moulai, Nasrallah (۲۰۱۸). Investigating the role of Imam Relief Committee (RA) policies in social empowerment of rural households, a case study: central district of Gilan province. Quarterly Journal of Economic Research and Agricultural Development of Iran ۵۰(۳). ۵۷۷-۵۹۳.

Mojadfar, Musa (۲۰۱۴). Educational Technology, Tehran: Anis Publications

Naseri, Samia and Salarzahi, Habibullah (۲۰۱۱). Investigating the impact of relief committee services on the empowerment of women heads of households. Shia Women's Journal, ۲۸. ۲۳۱-۲۱۷.

Parpanchi, Seidabulfazl (۲۰۱۴). Explaining the role of social capital in empowering the clients covered by the relief committee (a case study of the clients covered by the relief committee in Baharestan). International conference of humanities, psychology and social sciences

Pouramiri, Shamsi (۲۰۱۸). Investigating the effect of structural and psychological empowerment on the job performance of Imam Khomeini Relief Committee (RA) employees in Bandar Abbas city. Master thesis of Islamic Azad University, Bandar Abbas Branch, Faculty of Humanities.

Salehian Mahmood. (۲۰۱۴). A step in the family education program. Association of parents and teachers. Tehran

Shakur, Ali; Shams Aldini, Ali and Javadi Haghighi, Seyed Ismail (۲۰۱۵). Assessing the performance of the relief committee in poverty alleviation in rural areas with emphasis on development parameters (case study: Shiraz city). Haft Hesar Environmental Studies Quarterly, ۱۷. ۸۱-۶۳

Shirzadi, Mehdi (۲۰۱۹). The organizational image improvement model of the Imam Khomeini (RA) Relief Committee of Khuzestan province. Master thesis of Payam Noor University of Isfahan Province, Payam Noor Shahinshahr Center.

Talebzadeh, Mohsen. (۲۰۱۵). family Education. Tehran: Author's message

Walikhani, Masha Allah and Walei, Mohsen (۲۰۱۹). Explaining the development model and entrepreneurship education with the approach of job empowerment (case study: beneficiaries of the Imam Khomeini Relief Committee (RA) in Tehran Province). Iranian Social Development Studies Quarterly, ۱۳(۱). ۱۵۵-۱۶۶.

Zart, Nicole. (۲۰۲۰). The effect of training homeless people in order to create useful employment in society. Women's Sports Foundation ۴ (۱). ۵۵-۶۹